

**Myntfynd från
HÄRJEDALEN
JÄMTLAND
och
MEDELPAD**

av

Eva Wiséhn

Kungl. myntkabinettet

Stockholm 1992

**REFERENSER
BENÄMNINGAR**

- ATA** Antikvarisk-topografiska arkivet, RAÅSHMM.
- Berch** Berch, C.R.
- BM** Malmer, B. 1980.
- CNS** Corpus Nummorum Saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt. Catalogue of Coins from the 9th-11th Centuries found in Sweden. Stockholm.
- Dbg** Dannenberg, H. 1876-1905.
- Fornvännen** Tidskrift för svensk antikvarisk forskning, 1906 ff.
- Golabiewski 1983** Golabiewski, M. 1983.
- KMK inv.** KMK:s inventarietkatalog från år 1975 med bilagor.
- KMK saml.** KMK:s samlingar utan inventarienummer.
- KMK top.ark.** Myntbeskrivningar, uppgifter om fyndärenden m.m. i KMK:s topografiskt ordnade fyndarkiv.
- LL** Lagerqvist, L.O. 1970.
- Malmer** Malmer, B. 1966a
- Månadsbladet** KVHAA:s Månadsblad 1872-1905, Stockholm, i vilken SHM/KMK:s tillväxt under denna tid ingår.
- NUM** Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.
- NNÅ** Nordisk Numismatisk Årsskrift, 1936 ff.
- NM** Norges Mynter. Ahlström, Brekke, Hemmingsson. 1976.
- Schive** Schive, C.I. 1865.
- Schück I-VIII** Schück, H., 1932 ff.
- SHM/KMK inv.** Den för SHM och KMK från början av 1800-talet till 1975 gemensamt förda inventarietkatalogen med bilagor.
- Skaare** Skaare, K. 1970.
- Th** Thordeman, B. 1936.
- Tillväxten** SHM/KMK:s tillväxt publicerades summariskt 1872-90 i Månadsbladet, löpande 1891-1905, som bihang till Fornvännen 1906-25, i KVHAA:s årsbok 1926-36. Fr. o.m. år 1937 publiceras tillväxten separat.
- Wedbergs klippsamling** Johan Otto Wedbergs numismatiska klippsamling, ATA.

**REFERENSER
OTRYCKTA KÄLLOR**

Bolin, S.	utan år	Förteckning över skattfynd från östra, norra och mellersta Europa från omkr. 800 till omkr. 1100. Stencil.
Burman, F.	1807	Brev från Fale Burman till Jonas Hallenberg, KVHAA. 12 juni 1807.
Ekdahl	1829	Konceptanteckningar.
Tornberg, C.J	utan år	Manuskript I och II, LUB
Wisth, B.	1971	Planritning. Sundsjö kyrka. JLM.
Granberg, E.		Uppteckningar, Landsmålsarkivet, Uppsala

**REFERENSER
LITTERATUR/KÄLLOR**

A

Abrahamsson, L-E.	1961	Märkligt fornfynd i Åbbåsen. <i>Oviks- och Myssjöbygden</i> .
Adlertz, G.	1898-99	Arkeologisk undersökning i Månadsbladet. <i>Medelpad 1898</i> .
Ahnlund, N.	1933	S:t Olofs minne i Norrland. <i>Från Medeltid och Vasatid</i> . Uppsala.
Almqvist, B.	1975	Kyrkorna i Lit. <i>Litsboken XXV</i> .
	1976	Sundsjö kyrka. <i>Jämten 1977</i> . Östersund.
	1989	Jämtlands medeltida kyrkor. <i>Fornvårdaren 19</i> . Östersund.
Andersson, A.	1959	Seder och bruk kring 1890-talet i Ragunda tingslag. Östersund.

B

Backman, A. Olsson, E. (red)	1909	Elias Larsson i Åsom. <i>Jämten 1910</i> . Östersund.
Baudou, E.	1987	Samer och germaner i det förhistoriska Norrland. <i>Bebyggelsehistorisk tidskrift nr 14</i> .
Becker, C.J.	1981	Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century. Köpenhamn.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

Berch, C.R.	1773	Beskrifning öfwer Svenska Medailler och Mynt. Band III.
Bergström, E.J.	1985	Härjedalens fornminnesförening. <i>Jämten 1986</i> . Östersund.
Berthelson, B.	1952	Kyrkoruinen i Västerhus. <i>Arkeologiska forskningar och fynd</i> . (Svenska arkeologiska samfundets hyllningsskrift till H.M. Konungen. 11 nov. 1952.) Stockholm.
Biörnstad, M.	1962	se Jansson, S.
	1963	En handelsman i Brunflo för tusen år sedan. <i>Jämten</i> .
	1965	Härjedalen. Jämtland. Medelpad. (<i>Med arkeologen Sverige runt</i>) Stockholm.
Björkquist, L.	1933a	Fynd och förvärv i Jämtlands läns museum. <i>Heimbygdas Tidskrift</i> . Östersund.
	1933b	Fynd och förvärv. <i>Jämten</i> .
Boberg, T. & Majström, E.	1944	Tretusen man kvar på fjället.
Bolin, S.	1926	Fynden av romerska mynt i det fria Germanien. Lund.
C		
Coupland, S.	1991	Carolingian Coinage and Scandinavian Silver. <i>NNÅ 1985-86</i> .
D		
Dannenbergh, H.	1876-1905	Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit 1-4. Berlin
E		
Ekdahl,	1833	Reseberättelse.
Ekelund, G.	1950	Medelpads forntid. (<i>En bok om Medelpad</i>)
Enqvist, A.	1919	Några norrländska gravfynd från äldre folkvandringstid. <i>Arkiv för Norrländsk hembygdsforskning</i> .
	1934	Norrland och Norge under järnåldern. <i>Snöfrid. Birkaförbundets årsbok</i> .
	1943	Äldre systematisk inventering av Medelpads fornminnen. <i>Det gamla Medelpad</i> . Sundsvall.
	1949	Förhistoriskt guld i Medelpads jord. <i>Medelpads hembygdsbok</i> . Sundsvall.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

F

- Fagerlie, J. 1967 Late Roman and Byzantine Solids Found in Sweden and Denmark. New York.
- Festin, E. 1914-17 Arkeologiska undersökningar 1913. *Jämtlandsläns fornminnesförenings tidskrift 1914-17.*
- Flemström, F.A. 1946 En numismatiker. *Jämten.*
- Fridell, A. 1930 Den första båtgravnen vid Valsgårde i Gamla Uppsala socken. *Fornvännen.*

G

- Gejvall, N-G. 1960 Westerhus. Medieval population and church in the light of skeleton remains. *Akad. avh.* Lund.
- 1962 De dödas ben berätta. Östersund.
- 1978 Västerhus kapell och skelettens vittnesbörd. (*En bok om Jämtland* (red. Ohlsson, R.))
- Golabiewski, M. 1983 Studie av 1300-talsbrakteater i ett depåfynd från Närke. *Num.Med.* XXXIV.
- Granberg, E. (red) 1949 Härkealinger i Västerled. Sundsvall.
- Gräslund, A-S. 1975-76 Vikingatidsväskan från Rösta i Ås. *Jämten.*

H

- Hallström, G. 1928 Torps sockens fornlämningar för hundra år sedan. *Torps hembygdsförenings årsbok.*
- 1944 Gravfältet på Vivallen i Funäsdalen. *Fornvårdaren VIII:4.*
- Hammarberg I., Malmer B., Zachrisson T. 1989 Byzantine Coins found in Sweden. *CNS.*
- Hansson, G. 1991 Myntfyndet från Strand. *Byarna i Ström på 1600-talet. Häfte 3.* Östersund.
- Hatz, G. 1974 Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit. Lund.
- Hatz, G. och V. 1975 Bömische Münzen des 10. und 11. Jahrhunderts Schwedischen Funden. *Numismaticky sbornik 1973-74 nr 13.*

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

Hatz, V.	1983	Die Italienischen Münzen in der Schwedischen Funden der Wikingerzeit. <i>Num. Med XXXIII.</i>
Hauberg, P.	1894	Skandinaviens fund af romersk guld- og sølvmynt før aar 550. <i>Nordisk Oldkyndighed.</i> Köpenhamn.
Hedqvist, E.	1963	Arkeologisk undersökning på Frösön. <i>Jämten.</i>
	1964	Järnåldersgravar på Frösön undersökta 1963. <i>Jämten.</i>
Hellman, B.		Norrlands handels- och kulturförbindelser under järnåldern fram till vikingatiden.
Hildebrand, B.E.	1844	Anteckningar ur Kongl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademiens Dagbok samt om de under Akademiens inseende ställda Kongl. Samlingarna för år 1843. Stockholm.
	1846	Anglosachsiska myntfynd i Sverige.
Hildebrand, H.	1875	Ett fynd av kufiska mynt. <i>Månadsbladet.</i>
	1882-85	Svenska myntfynd i k. Myntkabinettet. <i>Månadsbladet.</i>
	1869	Den äldre järnåldern i Norrland. <i>Antikvarisk tidskrift II.</i>
	1906	Långväga främlingar. <i>Svenska Dagbladet 24 november.</i>
Hildebrandt, M.	1985	En kyrka byggd på hednisk grund? <i>Populär Arkeologi 1985:4.</i>
	1989	Frösö kyrka på hednisk grund. <i>Arkeologi i fjäll, skog och bygd. Järnålder-medeltid 2.</i> Uddevalla.
Hovén, B.	1882	Ninth-Century Dirham Hoards from Sweden. (<i>Journal of baltic studies XIII/3.</i>)
Hvarfner, H.	1962	se Jansson, S.
Hülphers, A.A.	1771	Samlingar till en Beskrifning öfver Norrland. Första Samlingen om Medelpad. Westerås.
J		
Janse, O.	1922	Le travail de l'Or en Suède. Orléans.
Jansson, O.	1937	En bok om Härjedalen. Östersund.
Jansson, S. m.fl.	1962	Arkeologisk inledning. <i>Jämtlands och Härjedalens historia.</i>

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

Jensen, J.S.	1974	Numismatisk opslagsbog. Köpenhamn.
Johansson, L.	1955	Spållappar, tallar och annat "farkfolk" i Frostviken. <i>Jämten</i> .
Jonsson, K.	1987a	Viking-Age Hoards and Late Anglo-Saxon Coins. Stockholm.
	1987b	The New Era. The Reformation of the Late Anglo-Saxon Coins. <i>CNS</i> .
Jämten 1986	1985	Fornstugan i Mörsil. <i>Jämten 1986</i> .
K		
Kjellmark, K.	1902-05	Undersökningen af vikingagravar i Ås socken i Jämtland.
	1905	Ett gravfält från den yngre järnåldern i Ås i Jämtland. <i>Ymer</i> .
	1939	Kring en gravplan. <i>Fornvännen 1939:1</i> .
Klotz, E.	1987	En ny brakteattyp från Knut Långe 1229-1234. <i>Myntkontakt 9/10</i> .
L		
Lagerqvist, L.O.	1962	En penningpung med 1-ören från slutet av 1600-talet. <i>RIG 45</i> .
	1970	Svenska Mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt. Stockholm.
	1979	Två penningpungar med bevarat innehåll av mynt. <i>Myntkontakt 8</i> .
Lagerqvist, L.O. & Nathorst-Böös, E.	1981	Mynt, Sedlar och Medaljer. Ur numismatikens historia. Borås.
	1984	Vad kostade det? Stockholm
Larsson, K.	1980	Hammerdalskrönikan.
Liljegren, J.G.	1830	Strödda anteckningar om Fynd i Svensk jord med en dertill hörande förteckning. <i>KVHAA Handlingar 13</i> .
Lind, L.	1981	Roman denarii found in Sweden. 2. Catalogue. Text. <i>Acta Universitatis Stockholmiensis</i> . Stockholm.
Lindberg, C.	1937	Folkminnen från Ström. <i>Ströms Hembygdsförening</i> .

LANDSKAP SINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

- Lundström, L. 1973 Bitsilver och betalningsringar. Studier i svenska depåfynd från vikingatiden påträffade mellan 1900 och 1970. *Theses and Papers in North-European Archaeology*, 2. Stockholm.
- Löfgren, E. 1918 Sed och Sägen. Malmö.
- 1922 Det gamla Njurunda. Studier i hembygdkunskap för hemmet och skolan. Njurunda (nytryck 1988).
- 1931 Björkönen i Njurunda, en medeltida handelsplats? *Minneskrift till Medelpads fornminnesförenings tjugofemårsdag 29/9 1931*.
- M**
- Magnusson, G. 1973 Fem fornminnesplatser. *Jämten 1973*.
- 1978 Jämtlands järnålder. (En bok om Jämtland, red. Ohlsson.)
- Malmer, B. 1961 Contribution to the Numismatic History of Norway. *Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis I*. Stockholm.
- 1966a Nordiska mynt före år 1000. *Acta Archaeologica Lundensica*. Lund.
- 1966b Sveriges äldsta mynt. *Fornvännen 1966:4*.
- 1980 Den senmedeltida penningen i Sverige. *KVHAA Handlingar 31*.
- 1989 The Sigtuna Coinage c.995-1005. *Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI*. Stockholm.
- 1989 se Hammarberg, I.
- Modin, E. 1949 Härkejälens ortnamn och bygdesägnar. Stockholm.
- Montelius, O. 1869 Från Jernåldern. Stockholm.
- 1881-83 Den förhistoriska fornforskningen i Sverige 1880-81. *Svenska fornminnesföreningens tidskrift band 5*.
- 1885-87 Den förhistoriska fornforskningen i Sverige 1882-84. *Svenska fornminnesföreningens tidskrift band 6*.
- Mosser, S. McA. 1935 A Bibliography of Byzantine Coin Hoards. *The American Numismatic society, nr 67*. New York.
- Museiboken 1984 Sveriges läns museer. Borås.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

- Mörner, R. 1922 Jämtlands järnålder. *Snöfrid. Birkaförbundets årsbok*. Östersund.
- N**
- Nilsson, Allan 1952a Fynd och förvärv. Jämtlands läns museums accession 1952. *Jämten*.
- 1952b Lövsåskyrkan – en bondgård från medeltiden. *Jämten*.
- Nilsson, Anders 1931 Medelpad i heden tid. *Minnesskrift till Medelpads fornminnesförenings tjugufemårsdag 29/9 1931*.
- Noderman, M. 1953 Fynd och förvärv. Jämtlands läns museum accession 1953. *Jämten*.
- 1959 Förundersökning av Tibrandshögen. *Jämten*.
- Norberg, R. 1943-45 Norrländska skattefynd som vittnesbörd om ofredstider I-II. *Årskrift för Nordens försvar*.
- Nordal, M. 1716 Exercitium academicum de Medelpadia. Uppsala.
- Nordenström, M.N. 1769 Utkast till beskrifning öfwer Stöde socken wid Medelpads södra Ådal belägen. Manuskript i Stöde kyrka.
- Nordlander, J. 1878-80 Om trolldom, vidskepelse och vantro hos allmogen. Norrland. *Svenska Fornminnesföreningens Tidskrift. bd 4*.
- Nyberg, V. 1970 Timrå köping. *Drag ur Timrås historia*. Sundsvall.
- Nyström, B. m. fl. 1984 Museiguiden. Vägledning till svenska museer.
- O**
- Olsson, P. 1887-1902 Öfersigt af Jämtlands läns fornminnen från hednatiden. *Jämtlands läns fornminnesförenings tidskrift*. Östersund.
- 1887-95 Gåfvor till föreningen. *Jämtlands läns fornminnesförenings tidskrift*. Östersund.
- 1901-03 Fornminnesförenings förvärf. *Jämtlands läns fornminnesförenings tidskrift*. Östersund.
- Olsson, R. 1947 Ur Skönsbygdens historia. Sundsvall.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

P

- Persson, P. 1930 Lockne socken i Jämtlands län. Historiska och geografiska anteckningar samt dokumentavskrifter. Uppsala.
- Plantin, A. 1685 En antikvarisk beskrivning över Jämtland från 1600-talet. Nytryck i *Jämtlands läns fornminnesförenings tidskrift 1914-17*. Östersund.

R

- Rasmusson, N-L. 1952 Rex Upsalie. Till tolkningen av en nyfunnen mynttyp från 1200-talet. (*Arkeologiska forskningar och fynd*).
- Rieck-Müller, M. 1920 Medelpad och Ångermanland. Uppsala.
Högberg, O.
- Rosander, G. 1968 Armfelts fälttåg i jämtländsk folktradition. *Fältjägaren nr 39. Död på fjället*.
- Rosén, B. 1966 Undersökning av Sunnekastalen. *Jämten*.
1969 Undersökning av gamla kyrkan i Ström. *Strömsboken del III:1, häfte 25. Ströms Hembygdförening 1968*. Strömsund.
- Rydh, H. 1925 Die Verbreitung deutscher Münzen in den Funden aus der Wikingerzeit Schwedens. Studien zur Vorgeschichtliche Archäologie. Leipzig.
1948 Innan historiens skrift talar. *Jämtland och Härjedalen* (red. Hanna Rydh). Uppsala.
- Rydstedt, G. 1933 Häggenås hembygdsbok.

S

- Salin, B. 1892 Romerska och byzantinska guldmynt funna i svenskjörd. *Månadsbladet*.
- Sarvas, P. 1969 De svenska myntskatterna från 1700-talet. *NNÄ*.
- Saxon, J. (Lindström) 1900 Jämtland och Härjedalen från äldsta tider till våra dagar. Stockholm.
- Schive, C.I. 1865 Norges Mynter i Middelalderen. Christiania.
- Schück, H. 1935-44 KVHAA dess förhistoria och historia. Del IV-VIII.
- Sefastsson, O. 1985 Fornvårdens pionjärer. *Jämten 1986*. Östersund.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

Sidenbladh, K.	1868	Fornlemningar i Norrland. 2. Fornlemningar i Medelpad och Helsingland.
Skaare, K.	1970	Norsk utmyntning på Håkon Håkonssons tid. <i>NNÅ</i> .
Slomann, W.	1951	Medelpad under äldre järnålder. <i>Medelpads hembygdsbok</i> .
Sundström, J.	1983	Första stavkyrkan med en centralpelare? <i>Populär Arkeologi 1983:2</i> .
	1988	Norderö kyrka. <i>Jämten</i> .
	1989a	Stavkyrkan i Mattmar. <i>Arkeologi i fjäll, skog och bygd. Järnålder-medeltid 2</i> . Uddevalla.
	1989b	Medeltidskyrka på Njords ö. <i>Arkeologi i fjäll, skog och bygd. Järnålder-medeltid 2</i> . Uddevalla.
Swedmark, P.	1985	Blad ur Frösö historia. Östersund.
Sverige	1909	Geografisk Topografisk Statistisk Beskrifning del I-V. (utg. av Ahlenius, K. och Kempe, A.) Uppsala.
T		
Teet, E.	1684	Ransakningar om Antiquiteter 1667-1684. Tryckti <i>Runa 1842</i> (red. Dybeck)
Thordeman, B.	1936	Sveriges medeltidsmynt. <i>Nordisk kultur XXIX</i> .
	1937	Nordens offentliga myntsamlingar. <i>NNÅ</i> .
	1965	Nordisk kultur XXX.
Tingström, B.	1972	Svensk numismatisk uppslagsbok. Stockholm.
	1984	Sveriges plåtmynt 1644-1776. En undersökning av plåtmyntens roll som betalningsmedel. <i>Stud. Hist. Ups.135</i> .
	1986	Plate Money. The worlds largest currency. Stockholm. (Illustrerad engelsk version av 1984 års upplaga).
Tornberg, C.J.	1848	Numi Cufici Regii numophylacii Holmiensis. Uppsala.
V		
Waschinski, E.	1934	Brakteaten und Denare des Deutschen Ordens. Frankfurt am Main.
Weiller, R.	1988	Die Münzen von Trier. Düsseldorf.

LANDSKAPSINVENTERING HÄRJEDALEN, JÄMTLAND OCH MEDELPAD

Westermarck, U.	1980	Fynd av äldre romerska guldmynt i Kungl. Myntkabinet-
tets samling. <i>NNUM 5</i> .
Westermarck, U.
Wiséhn, I.	1983	Romerska bronsmynt funna i Sverige. <i>NNUM 8</i> .
Wiberg, C.F.	1868	De klassiska fokens förbindelse med Norden och infly-
tande på dess civilisation. Ett bidrag till Östersjö-
ländernas kulturhistoria. Stockholm.
Wiséhn, I.	1988	Myntfynd i byxbenet 1893. <i>SNT 8</i> .
	1989	Några plåtmyntfynd från slutet av 1800-talet. <i>SNT 7</i> .
	1990	Myntfynd från Dalarna. <i>Sveriges Mynthistoria. Land-
skapsinventeringen 3</i> . Stockholm.
Wiséhn, E.	1991	Myntfynd från Tuna kyrka i Medelpad. <i>NNUM 6</i> .
Z		
Zachrisson, I.	1985	Saami or Nordic? A Model for Ethnical Determination of
Northern Swedish Archaeological Material from the
Viking Period and the Early Middle Ages. <i>In Honorem
Evert Baudou. Archaeology and Environment 4</i> . Umeå.
	1987	Arkeologi och etnicitet. Samisk kultur i mellersta Sverige
ca 1-1500 e Kr. <i>Bebyggelsehistorisk tidskrift nr 14</i> .
	1989	Gravfältet på Vivallen. <i>Arkeologi i fjäll, skog och bygd.
Järnålder-medeltid 2</i> . Uddevalla.
	1991	En vikingatida myntskatt från Jämtland. <i>SNT 4/5</i> .
Zachrisson, T.	1989	se Hammarberg, I.

SVERIGES REGENTER OCH MYNTHERRAR

- Olov Skötkonung ca 995-1022
 Anund Jakob ca 1022-50
 Emund gamle ca 1050-60
 Stenkil ca 1060-66
 Hallsten ca 1067-70
 Inge d.ä. ca 1079-84, 1087-1110
 Blot-Sven 1084-87
 Filip ca 1110-18
 Inge d.y. ca 1110-20
 Ragnvald Knaphövde 1120-talets mitt
 Magnus Nilsson ca 1125-30
 Sverker d.ä. ca 1130-56
 Erik Jedvardsson den helige
 ca 1156-60
 Magnus Henriksson ca 1160-61
 Karl Sverkersson ca 1161-67
 Knut Eriksson 1167-96
 Ärkebiskop Johannes 1185-87
 (Uppsala)
 Ärkebiskop Petrus 1188-97
 (Uppsala)
 Sverker d.y. Karlsson ca 1196-1208
 Ärkebiskop Olov Lambatunga
 1198-1206 (Uppsala)
 Erik Knutsson ca 1208-16
 Ärkebiskop Valerius 1207-19
 (Uppsala)
 Johan Sverkersson 1216-22
 Erik Eriksson läspe och halte
 ca 1222-29, 1234-50
 Ulf Fasi jarl ca 1230-48
 Knut Holmgersson Långe 1229-34
 Birger Magnusson jarl 1248-66
 Valdemar Birgersson 1250-75
 Hertig Erik Birgersson ca 1250-75
 Magnus Birgersson Ladulås 1275-90
 Birger Magnusson 1290-1318
 Hertig Erik Magnusson 1303-18
 (Södermanland)
 Hertig Valdemar Magnusson 1302-18
 (Finland)
 Magnus Eriksson 1319-63
 Erik Magnusson 1356-59
 Håkan Magnusson 1362-63
 Albrekt av Mecklenburg (**A av M**)
 1364-89
 Margareta 1389-96, 1396-1412
 Erik av Pommern (**E av P**) 1396-1439
 Kristoffer av Bayern (**K av B**)
 1441-48
- Karl Knutsson Bonde (**K Kn**)
 1448-57, 1464-65, 1467-70
 Kristian I (**Kr I**) 1457-64
 Kettel Karlsson Vasa, Jöns Bengtsson
 Oxenstierna, Erik Axelsson Tott,
 riksföreståndare (Interregnum
 1465-67)
 Sten Sture d.ä. (**SSÄ**), riksföreståndare
 1470-97, 1501-03
 Nils Bosson Sture (Dalarna, hövitsman
 1466-94)
 Hans (Johan II) 1497-1501
 Svante Nilsson (**SNS**), riksföreståndare
 1504-11/12
 Sten Sture d.y. (**SSY**), riksföreståndare
 1512-20
 Kristian II (**Kr II**) 1520-21
 Gustav Eriksson Vasa (**G I**), riksförestån-
 dare 1521-23
 Gustav I Vasa (**G I**) 1523-60
 Erik XIV (**E XIV**) 1560-68
 Hertigarna Johan /III/ och Karl /IX/
 1568
 Johan III (**J III**) 1568-92
 Sigismund 1592-99
 Hertig Karl /IX/ av Södermanland
 1560-1604
 Karl /IX/ (**K IX**), riksföreståndare
 1599-1604
 Karl IX (**K IX**) 1604-11
 Hertig Johan av Östergötland 1606-18
 Gustav II Adolf (**G II A**) 1611-32
 Kristina 1632-54
 Karl X Gustav (**K X G**) 1654-60
 Karl XI (**K XI**) 1660-97
 Karl XII (**K XII**) 1697-1718
 Ulrika Eleonora (**U E**) 1719-20
 Fredrik I (**F I**) 1720-51
 Adolf Fredrik (**A F**) 1751-71
 Gustav III (**G III**) 1771-92
 Gustav IV Adolf (**G IV A**) 1792-1809
 Karl XIII (**K XIII**) 1809-18
 Karl XIV Johan (**K XIV J**) 1818-44
 Oskar I (**O I**) 1844-59
 Karl XV (**K XV**) 1859-72
 Oskar II (**O II**) 1872-1907
 Gustav V 1907-50
 Gustav VI Adolf 1950-73
 Carl XVI Gustaf 1973-

**ORDLISTA
FÖRKORTNINGAR**

Banko	Riksdaler och skilling banko. Valören i sedlar och skiljemynt från Rikets Ständers Bank.
BM	Malmer, B. 1980
Besittningsmynt	Mynt från Sveriges besittningar från E XIV - K XIV J.
bo	Banko.
Brakteat	Tunt, medeltida silvermynt präglat på en sida. Underlaget vid tillverkningen var bly eller läder. En slät ring, strål- eller punktring utgör myntets kant. Svenska brakteater präglades som 1 penning men även som ½ penning. Benämningen kom till under slutet av 1600-talet.
Depåfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt undangömts för att vid ett annat tillfälle återhämtas (= skatt). Som depåfynd behandlas även en samling mynt, som av annan anledning tillsammans lagts undan eller uppenbarligen förlorats vid ett och samma tillfälle t.ex. i en börs.
dnr	Diarienummer.
Efterprägling	Efterbildning eller nyprägling av tidigare utgivna mynt.
Ensamfunnet	Fynd av ett mynt som med största sannolikhet oavsiktligt hamnat i jorden utan direkt anknytning till annat fynd.
Frånsida	Se åtsida.
Fyrk	Benämning på ½ örtug ca 1507-23, ¼ öre ca 1523-1660.
Gravfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt placerats som gravgåva i eller i direkt anslutning till grav men inte avsetts att återhämtas.
Hopat fynd	Fynd av två eller flera mynt från i huvudsak arkeologiska undersökningar av ett större begränsat område, t.ex. boplatser, kyrkor, kloster, borgar, stadskvarter, där den kronologiska och rumsliga spridningen klart anger att mynten hamnat i jorden vid skilda tillfällen.
Jetong	Myntliknande föremål som präglats som belöningspenning, spelpenning eller räknepening. Kan också bäras.
Järnåldern	Tiden före vikingatidens början = före ca 800 e.Kr.
Klipping	Mynt präglat på fyrkantig platt.
km	Kopparmynt (räknebegrepp).

KMK	Kungliga myntkabinettet. Efter år 1975 med tillägget: statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria. Stockholm.
Kontramarkering	Officiell motstämpling på redan präglad mynt för att ange t.ex. värdeförhöjning.
KrA	Mynt med ett krönt A. Svensk penning (brakteat) präglad i Västerås ca 1363-1520. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (ca 1410-1520). Se Malmer 1980.
KrH	Mynt med ett krönt huvud. Svensk penning (brakteat) präglad i Stockholm ca 1300-1520. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (ca 1410-1520). Se Malmer 1980.
KrS	Mynt med ett krönt S. Svensk penning (brakteat) präglad i Söderköping från ca 1370 till 1400-talets förra hälft. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (1400-tal). Se Malmer 1980.
KVHAA	Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm.
LL	Lagerqvist, L.O., 1970.
Malmer	Malmer, B., 1966.
Malmer 1961	Malmer, B., 1961.
Medeltid	Från 1000-talets slut – 1520.
Myntort	Plats där myntet präglats.
Myntpollett	Pollett utgiven av Riksgäldskontoret åren 1799-1802 i valörerna ½ och ¼ skilling för att råda bot på skiljemyntsbristen. Gällde som mynt i hela riket.
Mynttecken	Se nödmynt.
Numismatik	Vetenskapen om mynt, medaljer, sedlar och polletter.
Nyare tid	Fr.o.m. 1520.
Nödmynt	Mynt med metallvärde långt under det angivna. Utgavs i Sverige åren 1715-19 i koppar i valören 1 daler sm och kallades officiellt "mynttecken". Nödmyntet skulle motsvara det betydligt tyngre plåtmyntet i samma valör.
Plants	Ett annat ord för platt, se detta.
Platt	Benämning på det opräglade myntämnet. Kallas även plants.
Plåtmynt	Stort, fyrkantigt kopparmynt präglad på en sida. Utgavs i valörerna ½ till 10 daler sm åren 1644-1776 i vikter mellan ca 0,3 – 19,7 kg.

Pollett	Brukades inom t.ex. företag som bevis på rätt till varor och tjänster. Stora Kopparbergs Bergslag lät åren 1719-23, 1762-65, 1790-91 prägla polletter, som även kom att användas som skiljemynt utanför Bergslagets handelsområde.
RAÄSHMM	Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, Stockholm.
RAÄ/UV	Riksantikvarieämbetet/Undersökningsverksamheten.
rdr	Riksdaler.
RIC	Robertson, A., 1962.
Riksmünt	Riksdaler och öre riksmünt. Myntenheter 1855-73.
rmt	Riksmünt.
rst	Runstycke.
Rundmynt	Runda mynt till skillnad från klippingar och plåtmynt.
Runstycke	(Rundstycke.) Benämning på rundmyntet 1 öre i silver från år 1522. Från 1700-talet användes namnet på 1 öre km och senare på 1/12 skilling (koppar).
Räknepenning	Tillverkades på kontinenten redan på 1200-talet för växlaren till räknetaflan, senare i mässing, med tiden som spelpenning framförallt i Nürnberg under 1600-1800-talen. Förekommer ofta i fynd från nyare tid och kan ha använts som småmynt.
SCS	Gemensam beteckning för "anonyma" mynt präglade under sturetiden (ca 1470-1520). I stället för myntherrens namn står på åtsidan namnet på skyddshelgonet Erik den helige, SCS ERICVS REX.
SHM	Statens historiska museum, Stockholm.
sk.	Skilling.
Slant	Benämning på 1 öre sm i koppar under 1600-1700-talen.
sm	Silvermynt (räknebegrepp).
SML	Sveriges Mynthistoria, Landskapsinventeringen.
SNT	Svensk Numismatisk Tidskrift.
sp.	Specie.
Specie	Valören i silvermynt.

Spelpenning	Prägladjetong använd för att markera vinsten vid kortspel (jämför nutida spelmarker). Präglades dels för enskilda personer, ofta medaljliknande, dels för allmänheten.
Stamp	Präglingsverktyg med framställning av myntet.
Strålring	Se brakteat.
Styver	Benämning under 1700-talets början på 1 öre sm i silver och så småningom på en ¼ skilling.
Ten	Myntämne för prägning i valsverk. Tenen fördes in mellan två valsar, i vilka åt- och frånsidesstampar fanns fastsatta. Sedan tenen färdigpräglats klipptes mynten ut. Metoden användes i Sverige för kopparmynt under 1600-talet.
Th	Thordeman, B., 1936.
Vikingatid	Ca 800 - slutet av 1000-talet.
Åtsida	Den sida av myntet som bär myntherrens främsta symbol i någon form, t.ex. bild/namn. Motsatta sidan benämns frånsida.

Referens: Lagerqvist 1970; Tingström 1972; Jensen 1974; Lagerqvist & Nathorst-Böös 1981, 1984.